

Les 1 Welkom in het park

Leve het park!

Mensen **wonen** midden in de stad of gemeente **dicht bij elkaar**. Maar iedereen is graag eens in de **natuur**. Dat geeft **rust** en het **ontspant**.

Daarom vind je **midden in de stad** vaak een **park**: een **stukje natuur dichtbij**.

© stad Brussel - Eric Danhier

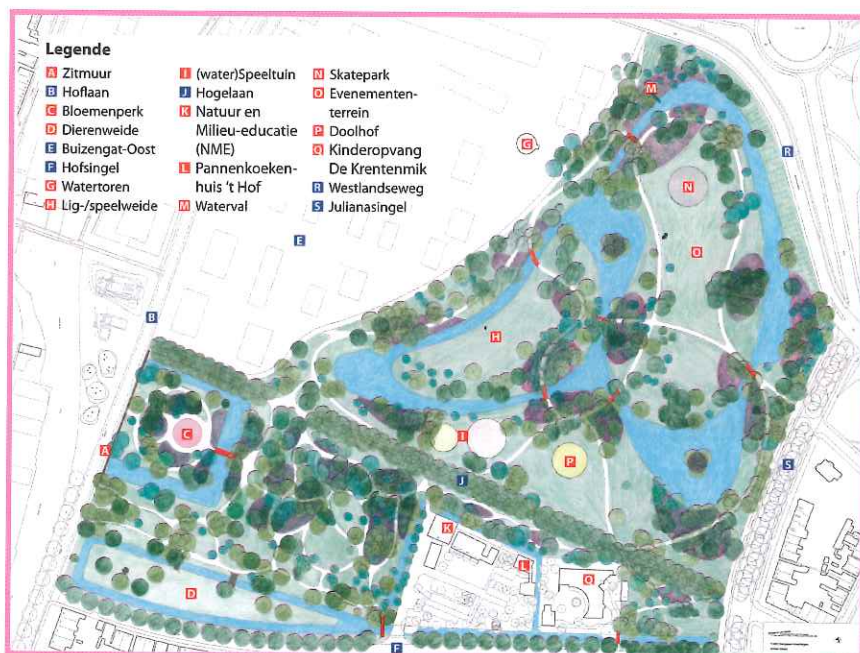

© foto: stad Kortrijk

Een **stil hoekje** in het park. Hier vergeten de mensen even de drukte. Maar vergis je niet! In het park is het **ook druk**. Want het park is de **thuis van heel wat dieren en planten**.

Een plan voor een nieuw stadspark

Mensen **denken na** over hoe een park er moet uitzien. Ze maken daarom vooraf **een plan**. Ze **beslissen** waar welke planten komen. Later **neemt de natuur** het een **beetje over**. Dan komen er **dieren wonen**. **Nieuwe planten** vinden er ook hun plekje.

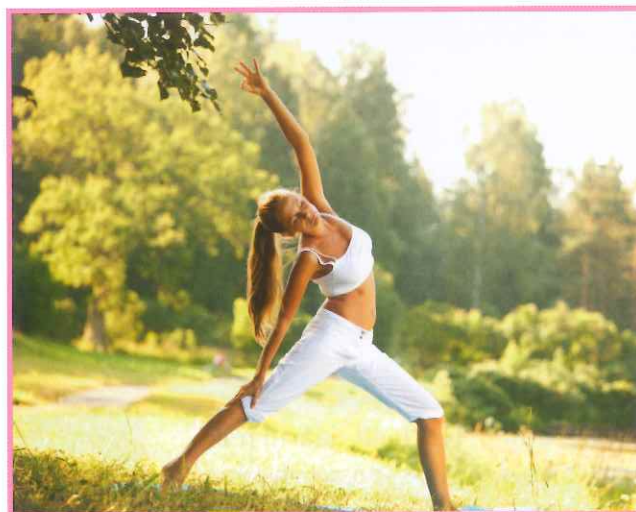
© Michael van Gessel in opdracht van Gemeente Vlaardingen, 2010

Sporten in park

In het park zie je vaak mensen **sporten**.

Daar hebben ze **de ruimte**.

In het park lijkt het wel of je wat **meer lucht** hebt.

Spelen in het park

Ravotten, klimmen, springen ... In een park is het **veiliger** en **leuker** dan op de drukke straat.

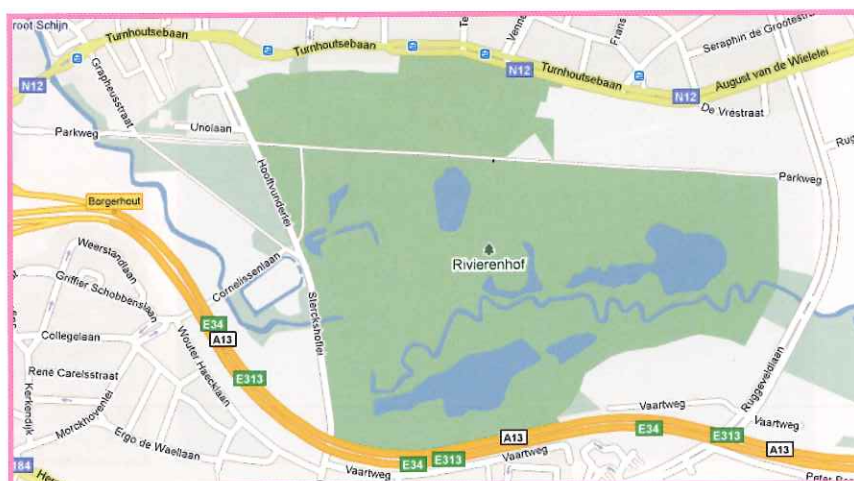
Het Rivierenhof-park in Antwerpen

Je merkt het op deze **luchtfoto** en het **kaartje**: grote steden hebben grote parken!

Klein of groot, een park is altijd een **stukje natuur** dat de **mens** heeft **aangelegd** tussen gebouwen en wegen.

Je vindt er **grasvelden**, **bomen** en **vaak ook water**. Het is de **thuis** van heel wat **dieren**.

Het park is dus ook een **kleine wereld** waarin **dieren** en **planten** elkaar nodig hebben.

1 Het konijn

Het konijn leeft graag in het park. Het konijn lust vooral gras en kleine planten zoals klaver, de paardenbloem en madeliefjes.

Ook aan een stukje schors van een boom knabbelt het graag.

Het konijn graaft een hol onder de grond. Het leeft daarin met de hele familie. Konijnen zijn groepsdieren. Ze zijn niet graag alleen. Als het rustig is in het park, komen ze uit hun hollen om eten te zoeken.

2 De koolmees

De koolmees is een zangvogel. De koolmees kruipt het liefst tussen de struiken en in de bomen. Daar eet hij rupsen, larven, kleine insecten en bessen. Tijdens de winter voeden de koolmezen zich ook met zaden.

Je kunt hen dus helpen door zonnebloempitten op de voedertafel te leggen. Ook in de winter blijft de koolmees vaak in het park wonen. Hij trekt niet naar de warme streken in het zuiden zoals de zwaluw. Dat is een trekvogel, de koolmees is een standvogel.

3 De eend

Op en bij de parkvijver zie je vaak **eenden**. Eenden zijn **watervogels**. Ze hebben **zwemvliezen tussen hun tenen**. Daarmee kunnen ze **goed zwemmen**. Je hoort ze van ver **kwaken**. Eenden hebben **mooie veren** en zacht **dons**. Ze eten **planten, insecten, visjes ...** Maar ze lusten ook **brood** van mensen. Eenden zie je vaak in een **koppeltje**.

eend (vrouwetje)

mannetjeseend

4 In de vijver

In de parkvijver is er ook heel wat leven. Er zijn **verschillende soorten vissen**, zoals de **brasem**. Die vis is **tussen 40 en 60 cm groot**. Hij heeft **grijze schubben**. Zwemmen doet hij met zijn **vinnen** en zijn **staartvin**. Achter zijn kop heeft hij **kieuwen** waarmee hij onder water kan **ademen**. De brasem gaat met zijn bek als een soort **stofzuiger** over de bodem. Hij eet vooral **larven van insecten en wormen**. Dat is ook wat vissers gebruiken **als aas** als ze een brasem willen vangen.

Het konijn, de koolmees, de eend en de brasem komen veel voor in het park. Dat komt omdat ze daar goed kunnen leven. Ze vinden er hun **voedsel**. Ze hebben er **geen grote vijanden**. Ze vinden er elk **hun eigen plekje**. Ze houden van het **weer** in ons land.

5 Bloemen in het park

In het park groeien veel planten. In het gras staan veel bloemen.
Ken jij het madeliefje, de boterbloem, klaver, de klaproos?

De planten zorgen voor mooie kleuren in het gras. Insecten zoals hommels, bijen en vlinders bezoeken graag de bloemen. Ze vinden er lekkere nectar. Bij hun bezoekje blijft er wat stuifmeel aan hun pootjes hangen. Dat nemen ze mee naar andere bloemen. Zo zorgen ze ervoor dat er volgend jaar opnieuw nieuwe bloemen komen.

klaproos

klaver

boterbloem

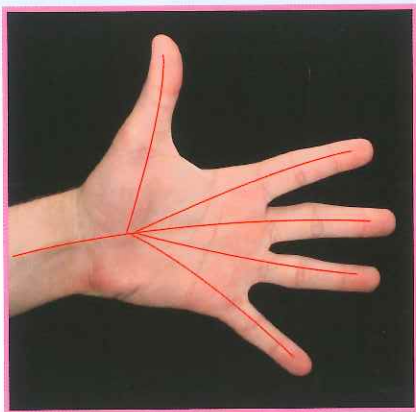
madeliefje

6 Bomen in het park: de plataan en de tamme kastanje

In het park staan veel verschillende soorten bomen. Meestal zijn dat loofbomen en geen naaldbomen. Loofbomen zijn bomen met bladeren. Naaldbomen zijn bomen waarvan de bladeren de vorm van naalden hebben. Meestal blijven bij naaldbomen de bladeren het hele jaar groen. Bij de loofbomen vallen de bladeren in de herfst af.

De plataan

De plataan herken je aan de **stam**. De schors **barst** in stukken. De plataan kan **tot 30 meter** hoog worden. Vaak wordt de boom gesnoeid. Dat is niet erg, want de boom heeft een **grote groeikracht**. De takken groeien snel terug. De plataan heeft **grote bladeren**. Die bladeren vormen samen een **mooie kruin**. Die kruin zorgt voor veel schaduw. Dat is leuk in de zomer. De bladeren hebben een **driehoekige vorm**. De **nerven** in het blad hebben **de vorm van een hand**. Daarom noemen we dat **handnervige bladeren**.

De plataan heeft **niet veel last van de luchtvervuiling**. Daarom wordt hij veel **aangeplant in de stad**. In de herfst en winter kun je hem herkennen aan zijn **groene en rode knoppen**. Daaruit groeien nieuwe bladeren of bloemen. Er hangen vaak nog **kleine bolletjes** in de boom. Dat zijn de **zaden** die ervoor zorgen dat er **nieuwe platanen** kunnen groeien.

De tamme kastanje

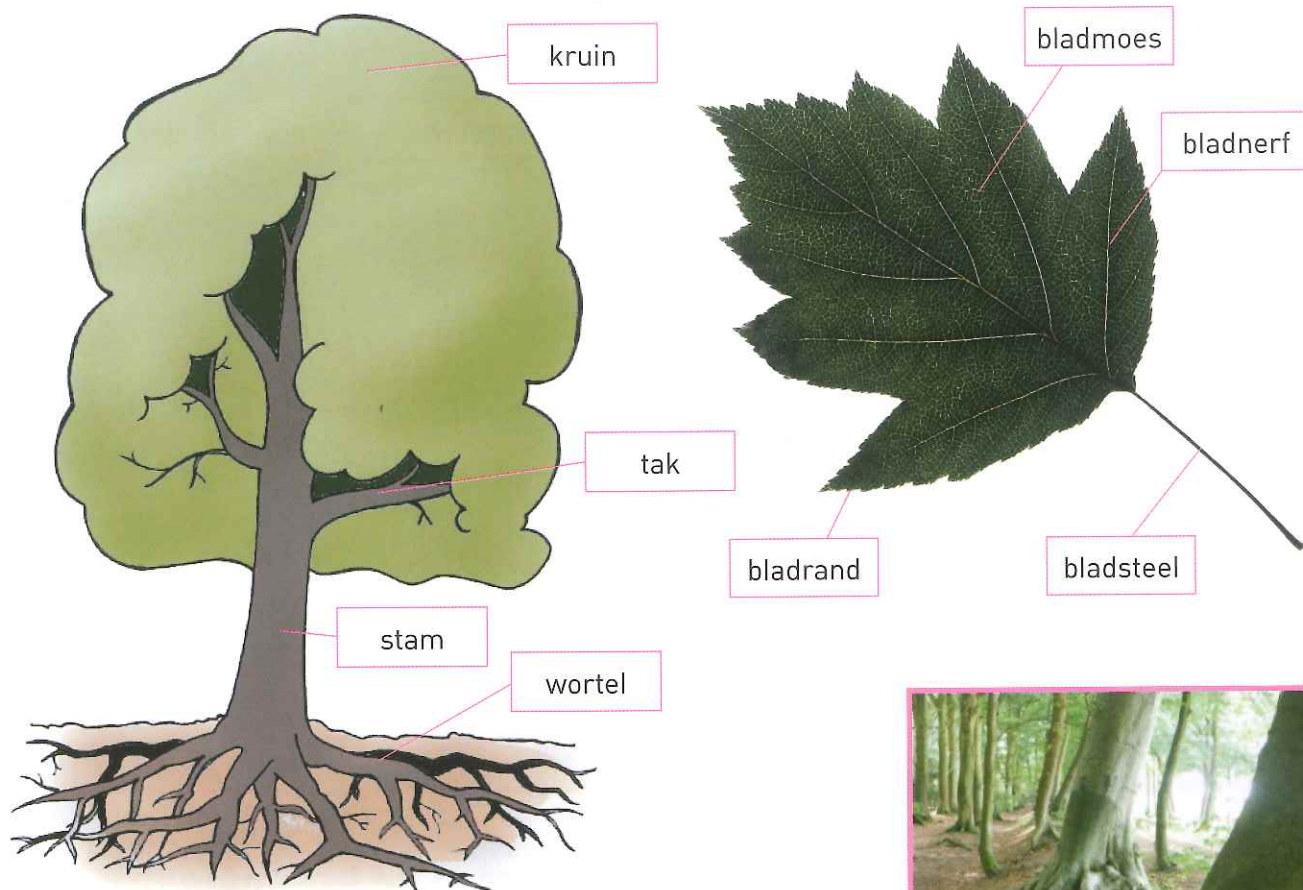
De tamme kastanje heeft **zware takken** met **veel bladeren**. Daarom heeft hij een **grote kruin**. De boom kan **30 meter hoog** worden. De **bladeren** kunnen **30 centimeter lang** worden en lijken op een **veer**. Daarom zeggen we dat de kastanje **veernervige bladeren** heeft.

Naar de tamme kastanje kunnen we natuurlijk vooral dankzij zijn **vruchten**: de **kastanjes**. Die zitten meestal **drie in een stekelige bolster**. Zowel **mensen als dieren** vinden ze lekker. Eigenlijk zijn de kastanjes de **vruchten** van de kastanjeboom. Uit een kastanje kan een **nieuwe kastanjeboom** groeien. In de **herfst en winter** kun je de boom herkennen aan de **rode knoppen en aan bolsters en kastanjes** die onder de boom liggen.

7 De delen van de boom

In de natuur bestaat en gebeurt **niets zomaar**.

Door de **wortels** staat de boom stevig in de grond. Ze zuigen **voeding en water** uit de grond.

De **stam** zorgt ook voor **stevigheid**. Hij brengt de boom **de hoogte in**. Hij **vervoert water en voeding** naar de takken en bladeren.

De **takken en de bladnerven** nemen dat dan over.

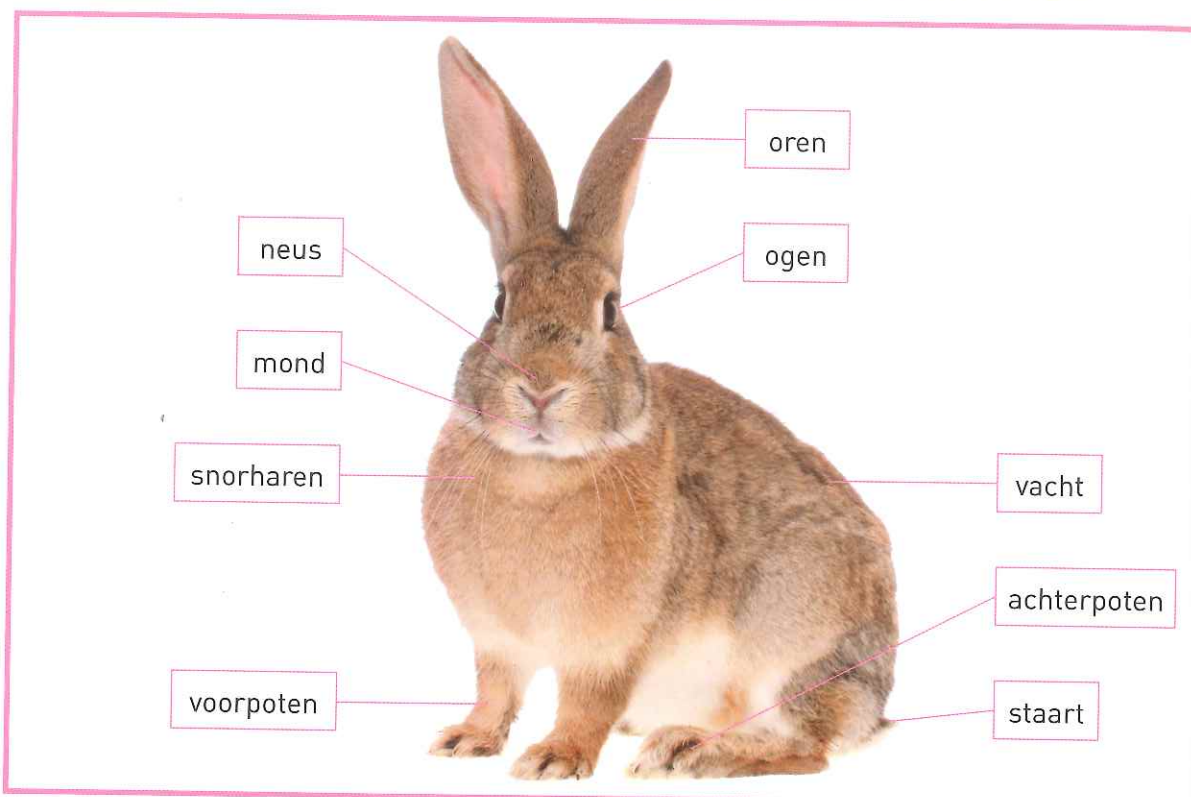
Ze **vervoeren water en voeding** verder tot in het blad.

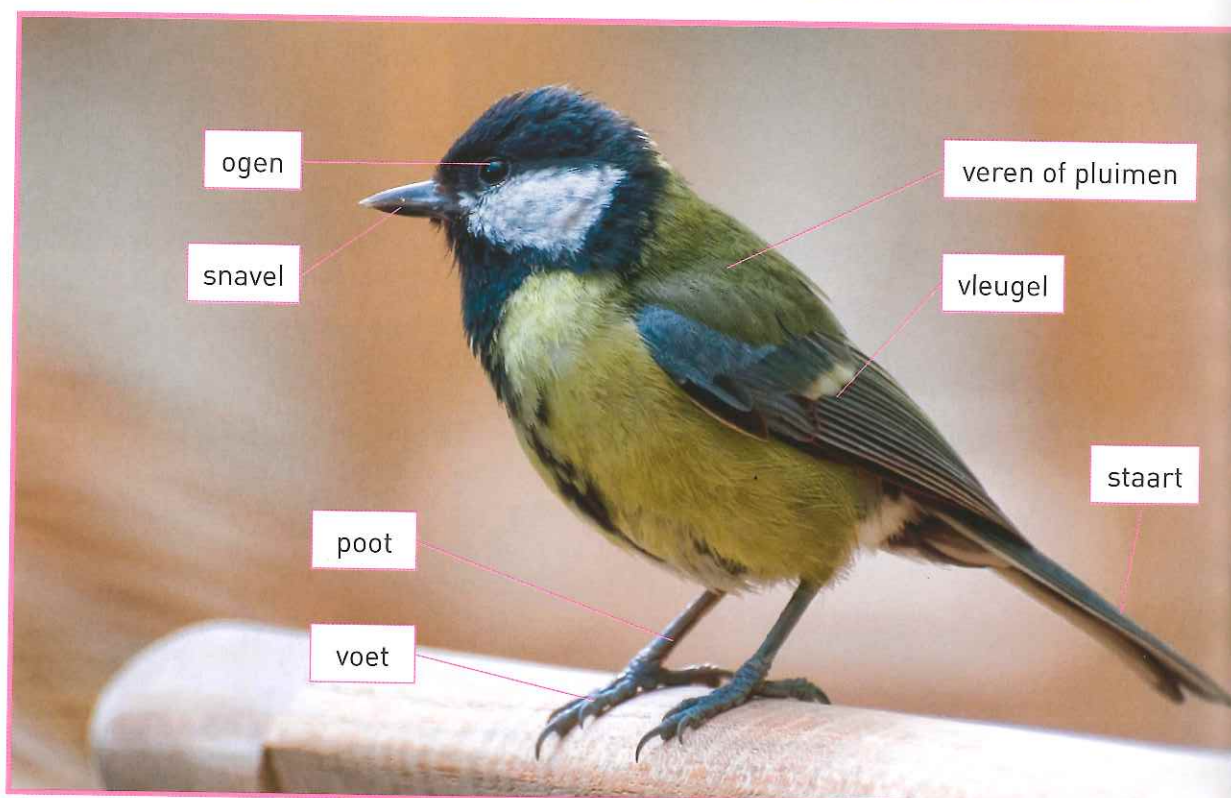
Het **bladmoes** van het blad zorgt voor een **oppervlak dat het zonlicht opvangt**. Dat geeft de boom de **energie** om te groeien. De boom geeft **in**. **ruil propere lucht met veel zuurstof**. Daarom hebben wij, mensen, onze bossen vol bomen hard nodig!

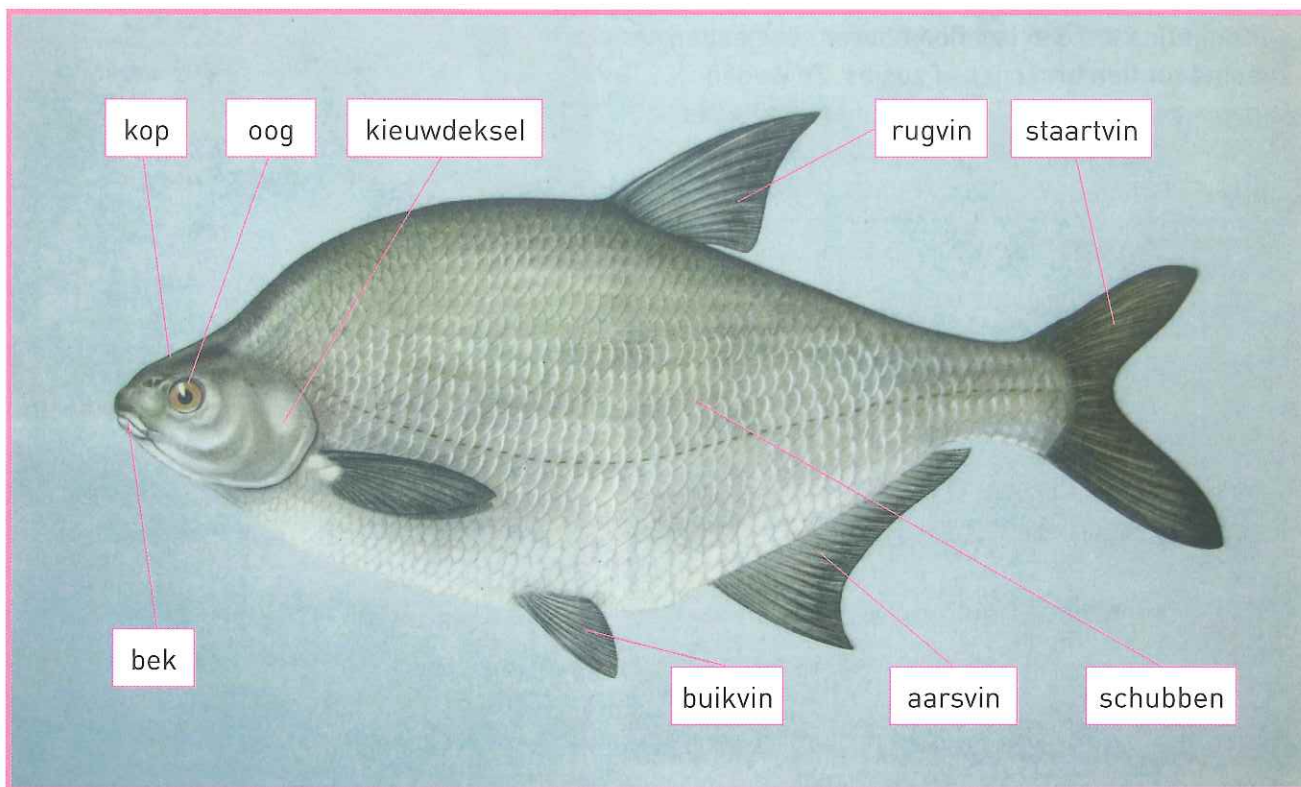
8 De delen van het lichaam van dieren: het konijn

9 De delen van het lichaam van dieren: de koolmees

10 De delen van het lichaam van dieren: de brasem

© NOAA

11 Elk zijn plekje

Van klein naar groot

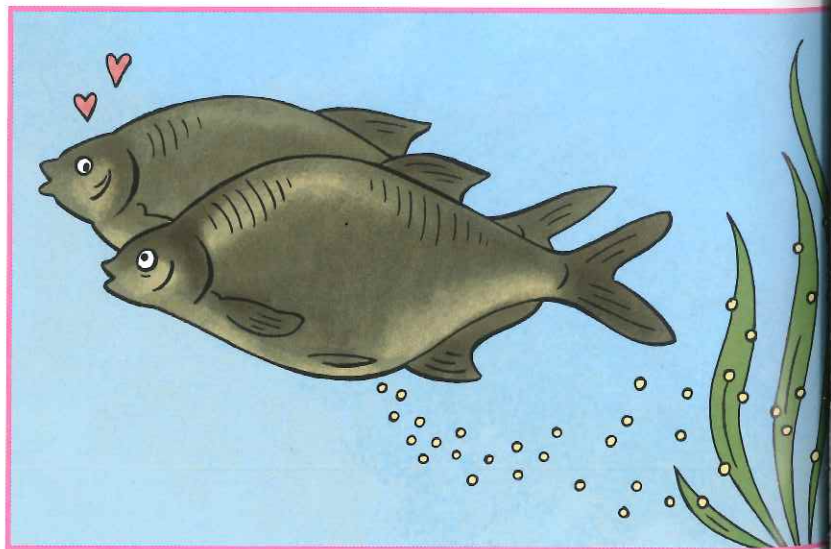
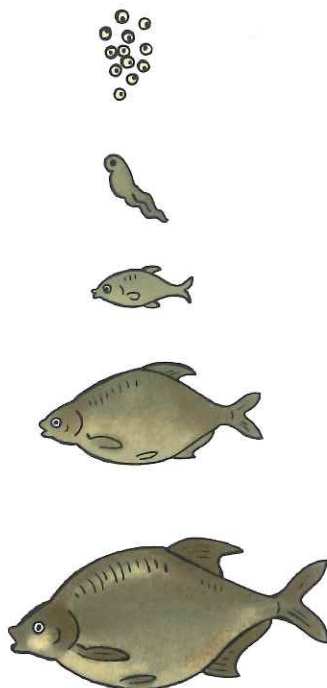
Konijntjes worden **levend geboren**. Ze hebben soms **tot tien** broertjes of zusjes. Ze wegen ongeveer **50 gram**. Ze zijn **blind** en **naakt**. Na enkele dagen krijgen ze een **vacht**. Ze **zuigen moedermelk** bij het moederdier, net als wij. We noemen ze daarom **zoogdieren**. Op minder dan **een jaar tijd zijn ze volwassen**. Dan kunnen ze zelf jongen krijgen!

De **koolmees** legt **eitjes**. Meestal zijn dat er **acht tot elf**. De ouders **broeden 14 dagen** op de eitjes. Uit die eitjes komen kleine **koolmeesjes**. Die krijgen **30 tot 70 keer per dag** voedsel. Na **drie weken** verlaten ze het **nest**.

De **brasem** doet het nog anders. Het vrouwtje duwt **eitjes uit haar buik** in het water van de parkvijver. Uit die eitjes komen **larven**. De larven groeien uit tot **kleine visjes**.

1 Oei! Mensen in het park!

Mensen gaan graag naar het park. Maar soms zijn ze ook **niet vriendelijk voor het park**. Daarom zijn **deze regels** belangrijk in het park:

Parkregel 1

Gezellig **spelen** in het park mag wel, maar **roep** je **niet** te hard?

Parkregel 2

Eten, drinken, snoepen, picknicken ... dat kan in het park. Gooi jij je **afval in de vuilnisbak** of neem je het terug **mee naar huis**?

Als jij je afval mee naar huis neemt, kun je het **sorteren**.

Parkregel 3

Op het **gras** kun je spelen. Aan de **vijverrand** kun je zitten. Let je wel op voor mooie **planten**? **Loop je niet door de planten of bloemen**?

De natuur in het park blijft enkel mooi als iedere bezoeker **respect** toont. Dat betekent dat je **niks kapotmaakt**.

Parkregel 4

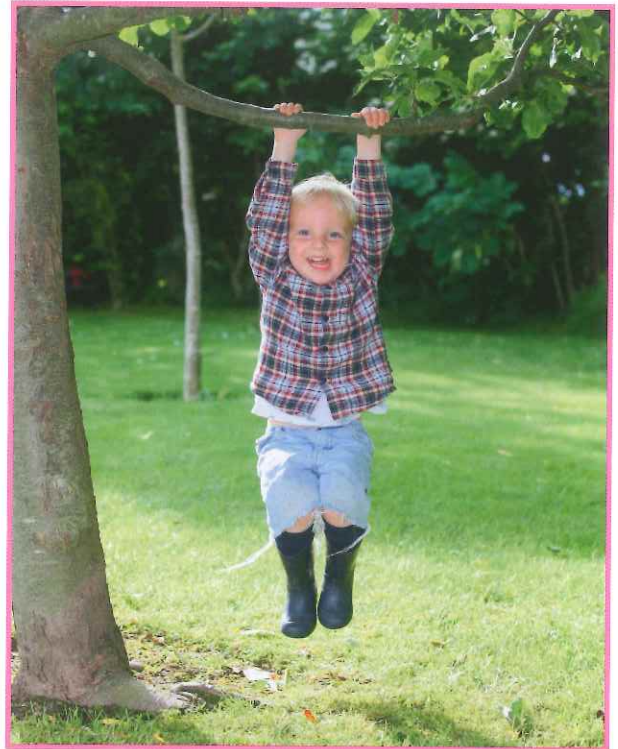
Je **hond** mag ook mee naar het park. Maar hou je hem **aan de leiband**?

Andere mensen of dieren in het park zijn misschien wel **bang** voor je hond. En vergeet zeker het '**kakzakje**' niet!

Parkregel 5

De dieren in het park worden **niet graag verstoord**. Laat je hen met **rust**?

Soms kun je de **dieren** wel **helpen**: brood geven aan de eenden, een vetbol voor de vogels ...

2 De familie Vanafval

De familie Vanafval ging picknicken in het park. Maar wat ze achterlieten was niet zo netjes.

Dat kun je allemaal sorteren!

soort afval	voorbeelden	Wat doe je ermee?	Wat maakt men met dat afval?
papier en karton	kranten, tijdschriften, propere kartonnen verpakkingen van voedsel	dozen voor ophaaldienst; papiercontainer in het containerpark	nieuw papier
pmd	plastic flessen en flacons, metaalverpakking en drankkartons (brik)	blauwe zak; pmd-container	allerlei nieuwe producten (bv. kleding, aluminiumbakjes)
glas	flessen en borden	glascontainer	nieuw glas
gft	afval van groenten, fruit en de tuin	groene bak; composthoop/ compostvat	compost, voedsel voor planten
restafval	afval dat je niet kunt sorteren: plastic verpakkingen, vuile doeken en vuil papier ...	vuilniszak; vuilnisbak; container restafval	Er wordt niks nieuws mee gemaakt; het wordt verbrand.